

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน
มัธยมศึกษาที่เค้น รางวัดพระพรราชทาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เค้น
รางวัดพระพรราชทาน ในด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน วิธีการสอน การใช้สื่อ
การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ
การนิเทศการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ระเบียบ ประกาศและเกณฑ์การประเมินโรงเรียนเพื่อ
รับรางวัลพระพรราชทาน ตลอดจนสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโรงเรียน
มัธยมศึกษาที่เค้น รางวัดพระพรราชทาน และได้ศึกษาเอกสาร ทาราฯ ผลงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับการ เรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากนั้นได้สร้างแบบ
สอบถามขึ้น 1 ชุด เพื่อถามความคิดเห็นของครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เค้น
รางวัดพระพรราชทาน เกี่ยวกับการจัดสภาพการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทย แบบสอบถาม
ที่สร้างขึ้นมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบ
ตรวจคำตอบ ตอนที่ 2 สภาพการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทยใช้คำถามแบบมาตราส่วน
ประเมินค่า ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ตอบโดยเสรี
แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมา
ปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งแล้วนำไปทดลองใช้กับครูภาษาไทยในโรงเรียนชนินาทพิทยาคม ซึ่ง
ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 15 คน จากนั้นนำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุง
แก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร
คือ ครูภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็ก 49 คน โรงเรียนขนาดกลาง 159 คน โรงเรียน
ขนาดใหญ่ 264 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาสำหรับการวิเคราะห์ ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก 44 ชุก คิดเป็นร้อยละ 89.80 โรงเรียนขนาดกลาง 130 ชุก
คิดเป็นร้อยละ 81.76 โรงเรียนขนาดใหญ่ 227 ชุก คิดเป็นร้อยละ 85.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 สภาพการเรียนการสอนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอข้อมูลในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในรูปของตารางและความเรียง ส่วนตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี นำมาเสนอในรูปความเรียงเรียงตามลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทย

ครูภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางส่วนมากเป็นหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี สอนวิชาภาษาไทยมาแล้วเป็นเวลา 6 - 10 ปี เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก โดยมีชั่วโมงสอน 16 - 20 คาบต่อสัปดาห์ และสอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครูภาษาไทยในโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากเป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี สอนภาษาไทยมาแล้วเป็นเวลา 11 - 15 ปี เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก โดยมีชั่วโมงสอนจำนวน 16 - 20 คาบต่อสัปดาห์ และสอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย

1. การใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน

1.1 การดำเนินการด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาไทย ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่ามีการดำเนินการด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรมาก ทั้งนี้คือครูในโรงเรียนขนาดเล็กยกขอบข่ายของรายวิชาให้นักเรียนทราบก่อนเรียน และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถและประสบการณ์ของนักเรียน ส่วนครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาใดก็ตามครูได้ศึกษา

หลักสูตรและเนื้อหารายวิชา. และจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ ก่อนลงมือสอน

1.2 การดำเนินการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า มีการดำเนินการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาน้อย การดำเนินการที่ครูในโรงเรียนขนาดกลางปฏิบัติมาก คือ การใช้จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ทางเขตการศึกษาจัดทำขึ้น แต่ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนครูในหมวดวิชา ส่วนครูในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และกำหนดร่วมกับครูในหมวดวิชาน้อย

1.3 การใช้หนังสือเรียนและหนังสืออ่านนอกเวลา ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนและหนังสืออ่านนอกเวลาน้อย ส่วนข้อที่ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ปฏิบัติมากสอดคล้องกัน คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่เสนอแนะไว้ในหนังสือเรียน

1.4 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาคำณการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียนน้อยทุกประเด็น

2. คำนำวิธีสอน

2.1 การนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยน้อย วิธีการสอนที่นำมาใช้มาก คือ การแบ่งกลุ่มทำงาน การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การแบ่งกลุ่มระดมความคิด และการบรรยาย

2.2 การศึกษาวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสอนภาษาไทย ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการปฏิบัติดังนี้คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็กศึกษาวิธีสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ น้อย ส่วนครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ศึกษาวิธีสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ มาก การศึกษาวิธีสอนที่ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดปฏิบัติมากคือ ค้นคว้าค้นคว้าด้วยตนเอง และปรึกษาครูในหมวดวิชา

2.3 การปฏิบัติตามหลักการและระเบียบวิธีการสอนภาษาไทย ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ปฏิบัติตามหลักการและระเบียบวิธีสอนมาก ทั้งนี้คือ มีการสอนโดยวิธีสัมพันธ์ทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน และสอนตามขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ชี้สอนและขั้นสรุป

2.4 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทย ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาคำณวิธีสอนน้อยทุกประเด็น

3. การใช้สื่อการเรียนการสอน

3.1 การใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ น้อย สื่อการเรียนการสอนที่ครูในโรงเรียนแต่ละขนาดนำมาใช้มาก ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ครูใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทรูปภาพ ภาพฉาย ภาพวาด และเครื่องบันทึกเสียง ครูในโรงเรียนขนาดกลาง ใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเครื่องบันทึกเสียง หนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้สื่อประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และเครื่องบันทึกเสียง ส่วนสื่อการเรียนการสอน ที่ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ใช้บ่อยที่สุด คือ หุ่นกระบอก หุ่นมือ วีซีดีไอที และภาพยนตร์

3.2 วิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด จัดหาสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ น้อย วิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ครูในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ปฏิบัติมาก คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใช้เอง ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จัดซื้อด้วยเงินบำรุงการศึกษา

3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาค้นหาการใช้สื่อการเรียนการสอน น้อยทุกประเด็น

4. การวัดและประเมินผล

4.1 วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล มากทุกประเด็น วัตถุประสงค์ที่ครูภาษาไทยในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นสอดคล้องกันมาก คือ วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

4.2 การปฏิบัติตามหลักการเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ปฏิบัติตามหลักการเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย มาก ข้อที่ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ปฏิบัติน้อย คือ การทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

4.3 การออกข้อสอบเพื่อวัดขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ออกข้อสอบเพื่อวัดขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียน มาก ส่วนประเภทของคำถามที่ครูภาษาไทยใช้ในแบบทดสอบมากสอดคล้องกัน คือ เพื่อวัดความเข้าใจ เช่น การแปลความ การตีความ และการขยายความ

4.4 การนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผล มาก ได้แก่ การตรวจสอบแบบฝึกหัด และการให้ตอบปากเปล่าในชั้นเรียน ส่วนวิธีการที่นำมาใช้น้อย คือ การสัมภาษณ์นักเรียน และการแสดงบทบาทสมมติ

4.5 ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความต้องการด้านการวัดและประเมินผล น้อย แต่ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการมาก สิ่งที่ครูในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ต้องการมาก คือ ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต้องการข้อสอบมาตรฐาน ส่วนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องการให้จัดตั้งคลังข้อสอบ

4.6 ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาด้านการวัดและประเมินผล น้อย

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5.1 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทต่าง ๆ ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย กิจกรรมที่มีการจัดมาก ได้แก่ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ การจัดประกวดการเขียนชนิตต่าง ๆ เช่น คำขวัญ เรียงความ ย่อความ ร้อยกรอง ส่วนกิจกรรมที่จัดน้อยที่สุด คือ การจัดสวนสัตว์ในวรรณคดี

5.2 วิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิธีการต่าง ๆ มาก วิธีการที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ปฏิบัติมาก คือ ประเมินผลด้วยการดูจากผลงานการจัดกิจกรรมของนักเรียน แต่ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ประเมินผลด้วยการสังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ส่วนการประเมินผลด้วยการให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และนักเรียน ประเมินผลกิจกรรมที่จัดขึ้นเอง มีการปฏิบัติน้อย

5.3 การวางแผนดำเนินงานเพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า มีการดำเนินงานเพื่อวางแผนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิธีการต่าง ๆ มาก วิธีที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง ปฏิบัติมาก คือ การที่ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการร่วมกัน แต่ครูใน

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยการที่ครูวางแผนให้นักเรียนเป็นผู้จัด ส่วนข้อที่ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีการปฏิบัติน้อย ได้แก่ การให้นักเรียนวางแผนดำเนินงานในความรู้และของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.4 ปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาค่าการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย

6. การนิเทศการสอน

6.1 ความช่วยเหลือที่ได้รับจากศึกษานิเทศก์สายภาษาไทย ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์น้อย

6.2 ความต้องการการนิเทศจากบุคลากรประเภทต่าง ๆ ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการได้รับการนิเทศจากบุคลากรประเภทต่าง ๆ มาก และบุคลากรที่ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความต้องการมากที่สุด คือ ครูที่มีผลงานทางการสอนภาษาไทยดีเด่น

6.3 วิธีการนิเทศที่ครูภาษาไทยต้องการ ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการให้มีการนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ มาก วิธีการที่ครูต้องการนิเทศมากที่สุด คือ การสาธิตการสอน

6.4 การนิเทศภายในโรงเรียน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้รับการนิเทศภายในจากบุคลากรต่าง ๆ น้อย

6.5 ความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนภาษาไทย คำนต่าง ๆ ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการให้มีการนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยมากที่สุดทุกด้าน

6.6 ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการสอน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาค่าการนิเทศการสอน น้อย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ครูภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยคล้ายคลึงกัน สรุปได้ดังนี้

1. คำนการนำหลักสูตรภาษาไทยไปใช้ในโรงเรียน ครูภาษาไทย

เสนอแนะให้มีการจัดอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรภาษาไทย เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของหลักสูตร และการจัดหาหลักสูตรไว้ให้ครูได้ศึกษา ค้นคว้า หรือนำไปใช้ได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ยังเสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น และความต้องการของนักเรียน

2. ด้านหนังสือเรียนและการใช้คู่มือครู ครูภาษาไทยเสนอแนะว่า ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้คู่มือครูโดยละเอียด และควรจัดหาคู่มือครูไว้ให้ครูได้ค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเพียงพอ ด้านหนังสือเรียนควรมีการจัดพิมพ์ให้เพียงพอกับความต้องการ และมีการผลิตหนังสือเรียนที่มีความคงทน และสวยงาม

3. ด้านวิธีสอน ครูภาษาไทยเสนอแนะให้มีการอบรม สัมมนา และสาธิตวิธีการสอนใหม่ ๆ โดยวิทยากร ครูภาษาไทยที่เก่ง หรือศึกษานิเทศก์ และควรมีการสาธิตการสอน แล้วบันทึกเป็นวีดีโอเทปเพื่อแจกจ่ายให้ครูได้ศึกษา

4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรม สาธิต และให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต เก็บรักษา และซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอน ทางโรงเรียนควรอำนวยความสะดวก ในด้านงบประมาณ และการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของครู นอกจากนี้ ยังเสนอแนะให้มีหน่วยงานรับผิดชอบผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ครูได้ใช้เหมือนกัน

5. ด้านการวัดและประเมินผล ครูภาษาไทยเห็นว่าควรมีการจัดตั้งคลังข้อสอบ และข้อสอบมาตรฐาน เพื่อให้ครูสามารถใช้ได้ และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล

6. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูภาษาไทยเสนอแนะว่า ควรมีการจัดทำ จัดหา หรือผลิตเอกสาร คู่มือ หรือตัวอย่าง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแจกจ่ายให้ครู และควรมีการจัดอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในขั้นนี้ให้ครูด้วย นอกจากนี้ ยังเสนอแนะให้มีการจัดสรรงบประมาณให้ครูได้นำไปใช้ได้อย่างเพียงพอ

7. ด้านการนิเทศการสอน ศึกษานิเทศก์ควรจัดอบรม สัมมนา

หรือสาธิตเทคนิควิธีการสอน ให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยอย่าง
 สม่าเสมอ นอกจากนี้ ครูภาษาไทยยังเสนอแนะให้มีการนิเทศโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
 ครูภาษาไทยที่เด่น และควรมีการนิเทศภายในโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูภาษาไทย

ครูภาษาไทยในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีวุฒิทาง
 การศึกษาระดับปริญญาตรี เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก และสอนอยู่ในระดับชั้น
 มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งมักจะพบว่าครูในโรงเรียน
 มัธยมศึกษามักเป็นเพศหญิง มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และทำการสอน
 วิชาต่าง ๆ ตรงกับวิชาเอกที่เรียนมา ส่วนจำนวนคาบที่สอนนั้น ครูภาษาไทยส่วนมาก
 สอน 16-20 คาบต่อสัปดาห์ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ กาญจนนา สุวีริศนกร
 (2527 : 83) ซึ่งพบว่า "ครูภาษาไทยส่วนใหญ่ต้องสอน 16-20 คาบต่อสัปดาห์
 ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่ผ่านมา และเป็นไปตามกำหนดมาตรฐานกำลังในการปฏิบัติงาน
 ของครูสายผู้สอนในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำหนดไว้ระหว่าง
 18-20 คาบต่อสัปดาห์" ทางด้านอายุนั้น ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง
 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี และสอนภาษาไทยมาแล้วเป็นเวลา 6-10 ปี แต่ครูใน
 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และสอนภาษาไทยมาแล้ว 11-15 ปี
 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มักเป็นโรงเรียน
 ประจำตำบล หรืออำเภอ แต่โรงเรียนขนาดใหญ่ มักเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด
 เปิดทำการสอนมานานกว่า จึงมีครูที่มีอาวุโส และครูที่มีประสบการณ์ทางการสอน
 มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย

1. การใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน

การดำเนินงานด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูภาษาไทยในโรงเรียน

ทั้ง 3 ขนาด โค้ดดำเนินการตามหลักการค้ำจุดประสงค์ของหลักสูตรมาก ทั้งนี้คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก บอกชอบช่วยของรายวิชาให้นักเรียนทราบก่อนเรียน และ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เหมาะกับความสามารถและประสบการณ์ของนักเรียน ส่วนครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนวิชาใดก็ตาม ครูได้ศึกษา หลักสูตร และเนื้อหารายวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ ก่อนลงมือสอน แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเข้าใจการใช้หลักสูตร จนสามารถปฏิบัติตามหลักการค้ำจุดประสงค์ของหลักสูตรได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัย ของ จิราภา สิมปเลิศเสถียร (2527 : 10) ที่พบว่า ครูภาษาไทย มีการดำเนินงานค้ำจุดประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2525 : 98) ที่พบว่า ครูภาษาไทยจะสามารถสอน ให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทยได้ในระดับมาก

ค้ำหนังสือเรียน ครูภาษาไทยมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียน และหนังสืออ่านนอกเวลาบ่อย สิ่งที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ปฏิบัติมาก คือ โค้ดจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่เสนอแนะไว้ในหนังสือเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุจิต เทียรชอบ (เอกสารหมายเลข 1 : 6) โค้ดเสนอแนะไว้ในกลวิธีการ สอนภาษาไทยว่า หนังสือเรียนวิชาบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นมีลักษณะ ส่วนหนึ่งที่ผู้เรียนจะศึกษาได้ด้วยตนเอง หากิจกรรมด้วยตนเอง หรือหากิจกรรม ร่วมกันเพื่อน ๆ ดังปรากฏในกิจกรรมท้ายบทของทุกบท อีกส่วนหนึ่งที่องอาศัย ความช่วยเหลือจากครู

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน จากการวิจัย พบว่า ครูมีปัญหาคำน้น้อย ทั้งนี้เป็นเพราะครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี และเรียน วิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก ย่อมมีความรู้ความสามารถ และเข้าใจหลักสูตรภาษาไทย เป็นอย่างดี และจากผลการวิจัยที่ว่า ครูได้ปฏิบัติตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมาก จึงทำให้ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาคำน้นน้อยลง

2. วิธีการสอน

การนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ครู

ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ให้นำเอาวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย น้อย วิธีสอนที่นำมาใช้มาก คือ การแบ่งกลุ่มทำงาน การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การแบ่งกลุ่มระดมความคิด และการบรรยาย วิธีการสอนที่นำมาใช้น้อย คือ การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เกมและเพลง การใช้สถานการณ์จำลอง และการใช้ศูนย์การเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ กอสุวรรณ (2523 : 57) ซึ่งพบว่า วิธีสอนที่ครูภาษาไทยทั้งเขตกรุงเทพมหานคร กับ เขตการศึกษา 12 ใช้ในระดั้มาก คือ การอธิบาย การซักถาม การบรรยาย การให้ผู้เรียนค้นคว้าทำรายงาน วิธีสอนที่ใช้ในระดั้น้อย ได้แก่ การประกวด หรือแข่งขัน การแสดงบทบาทสมมติ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภา ลิ้มเลิศเสถียร (2527 : 97) ซึ่งพบว่า ในเรื่องวิธีสอน ทั้งผู้บริหาร ครูภาษาไทย และนักเรียน เห็นว่า วิธีสอนที่ครูภาษาไทยนำมาใช้ในระดั้มาก ได้แก่ การบรรยายหรืออธิบาย การแบ่งกลุ่มค้นคว้า ระดมความคิด หรือการแบ่งหมู่ทำงาน ส่วนวิธีสอนที่ใช้ในระดั้น้อย คือ การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง และเกม การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนการสอนเป็นคณะ

ในด้านการปฏิบัติตามระเบียบและวิธีการสอนภาษาไทย ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ใช้ปฏิบัติตามหลักการและระเบียบวิธีการสอนมากดังนี้คือ มีการสอนโดยวิธีสัมพันธ์ทักษะ ทั้ง ทักษะ ฟัง ทักษะ อ่าน เขียน และสอนตามขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป ซึ่งสอดคล้องกับที่ อัจฉรา ประไพตระกูล (2521 : 83) กล่าวไว้ว่า ในการสอนวิชาที่มีการฝึกทักษะให้สัมพันธ์กันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครูควรมีวิธีดำเนินการสอนนักเรียนให้ได้ทุกด้านในแต่ละชั่วโมงที่สอน โดยไม่แบ่งเป็นชั่วโมงวรรณคดี หลักภาษา และการใช้ภาษา ส่วนการสอนตามขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุปนั้น ก็ต้องให้สัมพันธ์กับการฝึกทักษะดังกล่าวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สุจิต เทียบรอม และ สายใจ อินทร์พรหม (2523 : 74) ที่ได้สรุปไว้ว่า ในบทเรียนหนึ่งหรือความเรียนหนึ่ง ครูควรจัดให้มีการสัมพันธ์ทักษะทุกขั้นตอนการสอน ทั้งการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นจัดกิจกรรมประกอบ และขั้นสรุปวัดผล

ส่วนทางค่านิยมเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทยนั้น ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูได้ปฏิบัติตามหลักการและระเบียบวิธีสอนมาก ประกอบกับครูส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทางการสอนมาหลายปี จึงทำให้มีปัญหาค่านิยมวิธีสอนน้อย ซึ่งแตกต่างจากที่ พัชรีย์ สายสิทธิ์ (2524 : 109) ได้ทำวิจัยไว้หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้หลักสูตร และหนังสือเรียนใหม่ จึงพบว่า ครูภาษาไทยประสบปัญหาครุชาดความรู้ความเข้าใจวิธีสอนแบบทักษะสัมพันธ์

3. การใช้สื่อการเรียนการสอน

การใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ น้อย สื่อการเรียนการสอนที่ครูในโรงเรียนแต่ละขนาดนำมาใช้มาก ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ครูใช้สื่อการเรียนประเภทรูปภาพ ภาพถ่าย ภาพวาด และเครื่องบันทึกเสียง ครูในโรงเรียนขนาดกลาง ใช้สื่อการเรียนประเภทเครื่องบันทึกเสียง หนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และโรงเรียนขนาดใหญ่ ใช้สื่อประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และเครื่องบันทึกเสียง ส่วนสื่อการเรียนที่ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ใช้น้อยที่สุด คือ หุ่นกระบอก หุ่นมือ วัสดุไอเทป และภาพยนตร์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ กอสุวรรณ (2522 : 83) ซึ่งพบว่า ครูภาษาไทยใช้สื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ ในระดับน้อย และสอดคล้องกับที่ ประสม นนทสุวรรณ (2524 : 64) ได้วิจัยพบว่า ครูยังใช้อุปกรณ์การสอนน้อยมาก หรือเกือบไม่ได้ใช้เลย และ อุดรรัตน์ ตะปินตา (2524 : 119) ได้วิจัยพบว่า ครูใช้อุปกรณ์การสอนในเกณฑ์น้อยมาก อุปกรณ์ที่ครูเลือกใช้บ้าง คือ รูปภาพ ป้ายนิเทศ หนังสือพิมพ์ ส่วนอุปกรณ์ที่ครูไม่ได้ใช้เลย เช่น หุ่นกระบอก วิหุญ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ครูภาษาไทยใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ น้อยนั้น อาจเป็นเพราะครูประสบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการใช้อุปกรณ์การสอน ดังที่ระบุไว้ในการตอบแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งครูได้

เสนอแนะไว้ว่าควรมีการจัดอบรม สาธิต และให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต เก็บรักษา และซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังเสนอแนะว่าทางโรงเรียนควรรออำนวยความสะดวกในด้านงบประมาณ และการจัดซื้อหาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของครู

ส่วนวิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนนั้น ครูภาษาไทยในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด จัดหาสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ น้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ น้อย การที่ครูจัดหาสื่อการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้สอนนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจมีสาเหตุมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ดังที่ได้กล่าวถึงแล้ว นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะครูไม่มีเวลาผลิต หรือขาดงบประมาณ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พรทิพย์ กอสุวรรณ (2522 : 80) ซึ่งพบว่า ครูไม่มีเวลาผลิต ไม่มีทุนในการผลิต หรือไม่มีความรู้ในการผลิตหรือการใช้สื่อการเรียนการสอน จึงควรจะมีการช่วยเหลือครูภาษาไทยในค่านนี้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในเรื่องการจัดหาสื่อการเรียนการสอนนี้ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523 : 225) ได้เสนอแนะวิธีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีง่าย ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้ เช่น การเก็บสะสมรูปภาพ ปฏิทิน การขอความร่วมมือจากครูศิลปะ หรือบรรณารักษ์ และขอบริจาคจากองค์การ บริษัท หรือสถานการศึกษา ฯลฯ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิธีการเหล่านี้อาจจะช่วยให้ครูมีสื่อการเรียนการสอนใช้เพิ่มมากขึ้น

ในค่านปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาค่านการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ นุชรินทร์ พ้าร่วมขาว (2522 : 67) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารเห็นว่า ผู้สอนภาษาไทย มีปัญหาเกี่ยวกับการเตรียม และจัดหาสื่อการสอนมาใช้มากที่สุด ส่วนผู้สอนเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ การขาดงบประมาณส่วนตัวใน

การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และทางโรงเรียนมีสื่อการสอนจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ สภาพห้องเรียนก็ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอนด้วย

4. การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมาก ทุกประเด็น วัตถุประสงค์ที่ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นสอดคล้องกันมาก คือ มีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี สายสิทธิ์ (2524 : 108) ที่วิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลที่ครูใช้ในระดั้มาก ได้แก่ การวัดผลเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน และการวัดผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความรู้ ความเข้าใจจุดประสงค์ของการวัดผลเป็นอย่างดี ว่า การวัดผลมีได้หมายถึงการทดสอบเพื่อตัดสินผลการเรียนของนักเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีวัตถุประสงค์ด้านอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย

การออกข้อสอบเพื่อวัดขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้ออกข้อสอบเพื่อวัดขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียนมาก ส่วนประเภทของคำถามที่ครูใช้ในแบบทดสอบมาก สอดคล้องกัน คือ เพื่อวัดความเข้าใจ เช่น การแปลความ การตีความ และการขยายความ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ (2522 : 160) พัชรี สายสิทธิ์ (2524 : 108) และ ประสม นนทสุวรรณ (2524 : 160) ที่พบว่า ครูใช้คำถามประเภทวัดความเข้าใจเป็นส่วนมาก ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีความเข้าใจหลักและวิธีการวัดผลด้านการออกข้อสอบเพื่อวัดขั้นตอนการเรียนรู้ที่พอสมควร คือ ไม่ออกข้อสอบเพื่อวัดเฉพาะความเข้าใจเพียงอย่างเดียว แต่วัดพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ด้วย

การนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผลมาก คือ การตรวจสมุดแบบฝึกหัด การให้ทอมปากเปล่าในชั้นเรียน ส่วนวิธีการที่นำมาใช้น้อย คือ การสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล และการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลพิทย รัชชาทรัพย์ (2522 : 167) และ ศิริสายสิทธิ์ (2524 : 108) ที่พบว่า ครูใช้วิธีวัดผลโดยการตรวจสมุดแบบฝึกหัด และให้ทอมปากเปล่าในชั้นเรียน ส่วนวิธีการอื่น ๆ ครูใช้ในระดัปลานกลาง เรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ครูภาษาไทยมีความรู้ความเข้าใจวิธีการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผล เป็นอย่างดีพอสมควร จึงเห็นด้วยกับการใช้วิธีประเมินผลหลาย ๆ วิธี ดังที่ สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2525 : 80) ทำการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร และครูภาษาไทย เห็นด้วยกับวิธีการวัดผลวิชาภาษาไทยโดยวิธีต่าง ๆ เช่น ให้ทำข้อทดสอบ ตรวจแบบฝึกหัด หรือรายงาน การสังเกต การสอบถาม อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ครูภาษาไทยสามารถใช้วิธีประเมินผลหลาย ๆ วิธีได้ไม่มากนัก ทั้งนี้คงเป็นเพราะครูภาษาไทยประสบปัญหาและอุปสรรคเรื่องไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับใช้วิธีการวัดและประเมินผลบางวิธี หรือจำนวนนักเรียนในชั้นมีมากจนไม่สามารถวัด และประเมินผลด้วยวิธีสังเกตได้อย่างทั่วถึง

ในด้านความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียนขนาดเล็กต้องการให้จัดตั้งคลังข้อสอบ ส่วนครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ ต้องการข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดตั้งคลังข้อสอบและข้อสอบมาตรฐาน เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ได้ และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีวัดและประเมินผล

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาคำน้น้อย ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ ปองจิต อ่อนเภา (2522 : 68) ที่วิจัยพบว่า ครูภาษาไทยประสบปัญหาคำนเวลาเรียนมีจำกัด

เนื้อหาในบทเรียนมีมาก โอกาสที่จะวัดผลระหว่างเรียนจึงมีน้อย และไม่ค่อยมี
โอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมในชั้นเรียน ในด้านความรู้ความเข้าใจของ
ครูภาษาไทย เกี่ยวกับการวัดผลครูภาษาไทยประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ไม่มี
ความชำนาญในการสร้างข้อสอบ ไม่เข้าใจการวิเคราะห์ข้อสอบ และไม่เข้าใจ
การตัดเกรด นอกจากนี้ การให้เกรดมีปัญหาเพราะการให้เกรดของครูแต่ละคน
ต่างกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการวัดผล
ครูอาจมีปัญหา แต่ปัจจุบันได้มีการใช้ระเบียบวิธีการวัดผลตามหลักสูตรใหม่มาเป็น
เวลานานแล้ว ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลมากขึ้น
จึงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ จนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยมีให้ลุล่วงไป
ได้ทันที จึงมีปัญหาน้อยลง

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ครูในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภท
ต่าง ๆ น้อย กิจกรรมที่มีการจัดมาก ได้แก่ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ
เช่น วันสุนทรภู่ การจัดประกวดการเขียนชนิดต่าง ๆ เช่น คำขวัญ เรียงความ
ย่อความ รอยกรอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภา อิมพลิตเสถียร
(2527 : 97) ที่พบว่า ผู้บริหาร ครูภาษาไทย และนักเรียน เห็นว่ามีการจัด
กิจกรรมอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน เช่น เขียนข่าว บทความ
บันทึก คำขวัญ ภาา และยังสอดคล้องกับที่ ประสม นนทสุวรรณ (2524 : 103)
ได้วิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ได้เน้นกิจกรรมการประกวดต่าง ๆ เช่น คำขวัญ เรียงความ
และจัดเกมการแข่งขัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า คงเป็นเพราะจุดประสงค์ของ
หลักสูตรเน้นไปทางด้านการฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน มาก ครูจึงได้จัด
กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะทางการใช้ภาษาของนักเรียน อย่างไรก็ตาม
กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสุนทรภู่ ก็เป็นกิจกรรมทางวรรณคดีที่โรงเรียน
ส่วนมากมักจะจัดอยู่อย่างสม่ำเสมอ

การประเมินผลกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิธีต่าง ๆ ครูภาษาไทย
ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิธีการต่าง ๆ
มาก วิธีการที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ปฏิบัติมาก คือ ประเมินด้วยการดูจากผลงาน

การจัดกิจกรรมของนักเรียน แต่ครูในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ประเมินผล
 ความสำเร็จ จากการศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งการประเมินผลด้วย
 วิธีการต่าง ๆ เหล่านี้สอดคล้องกับวิธีการที่ สุจริต เพ็ชรขอม และ สายใจ
 อินทร์พรหม (2523 : 209) โค้สเสนอแนะไว้ และผู้วิจัยได้กล่าวไว้ใน
 บทที่ 2 โดยละเอียดแล้ว

ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด
 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร น้อย ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ สมศักดิ์
 สุขหอม (2521 : 96) และ ชูดี ชีวาลกิจ (2525 : 67) ซึ่งพบว่า ปัญหา
 และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทย คือ นักเรียนไม่สนใจ ไม่
 เข้าใจ และไม่เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม อาจารย์บางส่วนไม่ร่วมมือและ
 สนับสนุน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านเวลา ขาดอุปกรณ์ และงบประมาณ

6. การนิเทศการสอน

ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้รับความช่วยเหลือจาก
 ศึกษานิเทศก์น้อย ทุกด้าน และต้องการได้รับการนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 ภาษาไทยมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทศิยา โสรัสสุระโต
 (2524 : 80) ที่พบว่า การนิเทศที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
 กรุงเทพมหานคร ใ้รับอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และสอดคล้องกับที่ ชำนาญ
 ม่วงศักดิ์ศรี (2527 : 74) ได้วิจัยพบว่า ครูภาษาไทยได้รับการนิเทศอยู่ใน
 ระดับน้อยทุกด้าน และมีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการให้มีการนิเทศด้วย
 วิธีต่าง ๆ มาก วิธีการนิเทศที่ครูภาษาไทยต้องการมากที่สุดทั้งนี้ คือ การสาธิต
 การสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ ม่วงศักดิ์ศรี (2527 : 74)
 ที่พบว่า ด้านวิธีสอนครูต้องการการสาธิตการสอนแบบต่าง ๆ

สำหรับการนิเทศจากบุคลากรประเภทต่าง ๆ ครูภาษาไทยใน
 โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความต้องการมาก และบุคลากรที่ครูภาษาไทยมีความ
 ต้องการมากที่สุด คือ ครูที่มีผลงานทางการสอนภาษาไทยดีเด่น ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า

ในโอกาสต่อไปครูภาษาไทยคงจะได้รับการนิเทศจากครูที่มีผลงานทางการสอน ภาษาไทยดีเด่นอย่างแน่นอน เพราะปัจจุบันมีโครงการประกาศเกียรติคุณครูภาษาไทย ภาษาไทยดีเด่น (ดูเพิ่มเติมภาคผนวก จ) ซึ่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน ปีหนึ่ง ๆ จะมีครูภาษาไทยดีเด่นระดับมัธยมศึกษาถึง 73 คน (กองวรรณคดีและ ประวัติศาสตร์ 2528 : ไม่มีเลขหน้า)

ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีความต้องการการนิเทศ ภายในโรงเรียนมาก แสดงว่า มีการนิเทศภายในโรงเรียนน้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากบุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียนมักมีตำแหน่ง เป็นผู้บริหาร จึงมีเวลาดูแลเอาใจใส่ในเรื่องนี้น้อย

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ ครูภาษาไทยในโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาน้อย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะครูได้รับการนิเทศ จากศึกษานิเทศก์ และการนิเทศภายในน้อย จึงไม่ประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศมากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

1. ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประเมิน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะขอรับรางวัลดีเด่น พระราชทาน
2. ควรมีการติดตามผลและพิจารณาประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยได้รับ รางวัลดีเด่นพระราชทาน เพื่อทบทวนคุณสมบัติและคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน ดังกล่าว
3. ควรมีการพิจารณาประเมินผลโรงเรียนดีเด่น เพื่อขอรับรางวัล พระราชทาน โดยพิจารณาเน้นหนักในด้านคุณภาพของการจัดและการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

1. ผู้บริหารควรจัดหาหลักสูตร คู่มือครู สื่อการเรียนการสอน และงบประมาณต่าง ๆ ไว้ให้ครูได้นำไปใช้ได้อย่างสะดวก และเพียงพอต่อความต้องการ
2. ควรสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความต่าง ๆ อยู่เสมอ
3. ควรอำนวยความสะดวก และให้กำลังใจครูภาษาไทยด้วยการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มกำลังความสามารถ
4. ควรจัดและสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์

1. ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพการทำงานของครูในทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ
2. ควรจัดทำเอกสารความรู้เพื่อเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ในกรณีที่ไม่สามารถไปนิเทศได้ด้วยตนเอง
3. ควรมีการสอบถามความต้องการของครูก่อนที่จะไปทำการนิเทศ และควรมีการติดตามผลการนิเทศหลังจากการนิเทศทุกครั้ง
4. ควรใช้วิธีการต่าง ๆ ในการนิเทศ เช่น การสาธิตการสอน การประชุมปฏิบัติการ การทัศนศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1. ควรศึกษาหนังสือเรียน และคู่มือครูการสอนวิชาต่าง ๆ ให้เข้าใจ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด โดยปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โรงเรียน และนักเรียน
2. ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา เทศ และวัยของนักเรียน ตลอดจนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วย

3. การใช้สื่อการสอน จะทำให้บทเรียนน่าสนใจมากขึ้น ครูจึงควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อหา และวัยของนักเรียน และควรใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัว และมีความสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้น

4. ครูควรใช้วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนหลาย ๆ วิธี โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับประเภทของความรู้ที่ต้องการวัด

5. ครูควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจในวิชาภาษาไทยมากขึ้น โดยคำนึงว่ากิจกรรมที่จัดขึ้น ควรสนับสนุนการฝึกทักษะการใช้ภาษา หลักภาษา และวรรณคดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน กับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสภาพการเรียนการสอน ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน ในเขตการศึกษาต่าง ๆ

3. ควรมีการศึกษากิจการการจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย